

Zatrzymać karuzelę podatkowych oszustw

PODATKI \ Fiskus będzie skuteczniejszy Już w kwietniu służby finansowe otrzymają program, który ma skutecznie wylapywać przestępców oszukujących na podatku VAT. Dzięki temu – jak wynika z szacunków Ministerstwa Finansów – do budżetu państwa ma z roku na rok wpływać aż o 3 mld zł więcej

Dla ministra finansów Pawła Szałamachy znalezienie skutecznego sposobu na ściganie przestępców podatkowych to priorytet. Szczególnie tych okradających Skarb Państwa na podatku VAT, którzy dzięki temu procederowi zarabiają rocznie miliardy złotych. Ma w tym pomóc specjalny system informatyczny opracowywany przez Aplikację Krytyczne, spółkę Ministerstwa Finansów. – Wersja testowa ma być gotowa już w listopadzie. Planujemy, że w pełni funkcjonalny program będzie gotowy już w kwietniu przyszłego roku – zapowiada w rozmowie z „GP” Piotr Kociński, prezes Aplikacji Krytycznych.

Jednak to, kiedy zacznie działać, uzależnione jest od Ministerstwa Finansów, które spieszy się nie tylko z zakupem odpowiedniego sprzętu, na którym specjalne oprogramowanie mogłoby działać, lecz także z przygotowaniem odpowiednich zmian przepisów. Resort zdaje sobie sprawę, że to wyścig z czasem. Z analizy wynika bowiem, że dzięki wprowadzeniu nowego narzędzia roczne wpływy do fiskusa zwiększą się przynajmniej o 3 mld zł. To 20 razy więcej niż wynosi roczny budżet Centralnego Biura Antykorupcyjnego. W jaki sposób będzie więc możliwe aż tak duże zwiększenie wpływów do budżetu? „Gazeta Polska” przyjrzała się kulisom pracy nad mającym to zapewnić nowym oprogramowaniem.

Wzory z Portugalii i Holandii

Spółka Aplikacje Krytyczne formalnie powstała w połowie czerwca. Jednak prace nad jej powołaniem rozpoczęły się już na początku 2016 r. Cel był jasny: uszczelnić system podatkowy. Jednak już na samym początku pojawił się problem. Okazało się, że wartość tzw. luki VAT-owskiej jest trudna do oszacowania. Tym bardziej że raporty dwóch renomowanych firm consultingowych zawierały znacznie różniące się dane. Dlatego resort rozpoczął działania od rozpoznania najważniejszych zjawisk stanowiących lukę VAT-owską. Stwierdzono, że głównymi jej elementami są: karuzele VAT-owskie (w oszustwach karuzelowych bierze udział najczęściej grupa kilku lub kilkunastu firm, zawierających pozorne transakcje. Firmy te rozsiane są w krajach UE, a w procederze wykorzystuje się m.in. fakt zerowej stawki VAT, która obowiązuje w wewnątrzspółnotowej dostawie towarów) oraz szara strefa, czyli bezpodatkowy obrót pieniądza poprzez niewystawianie faktur lub rachunków za świadczone usługi. – Przeanalizowaliśmy, w których krajach zmagano się z podobnymi problemami i jakie rozwiązania zdecydowano się tam wprowadzić – mówi „GP” Krzysztof Komorowski, członek zarządu Aplikacji Krytycznych. W ten sposób wytypowano dwa kraje – Holandię i Portugalię.

W pierwszym jeszcze kilka lat temu zmagano się z poważnym problemem karuzeli VAT-owskich, z kolei w drugim z szarą strefą. – Zaczęliśmy więc dokładnie przyglądać się wprowadzonym tam rozwiązaniom, które w ciągu kilku lat poważnie uszczelniły w obydwu krajach system podatkowy. Dzięki temu wpływy do budżetu zwiększyły się o miliardy euro – podkreśla Komorowski.

Praca metodą agile

Na podstawie doświadczeń portugalskich i holenderskich spółka Aplikacje Krytyczne przystąpiła do działania. – Zdecydowaliśmy się poszczególne elementy programu robić własnymi siłami. To dużo szybsza droga do stworzenia ostatecznego produktu, niż gdybyśmy występowali w roli integratora, jak początkowo rozważano. W ten sposób nie musimy zamawiać nic z zewnątrz – mówi prezes Kociński. Spółka zaczęła więc ściągać z rynku programistów, którzy mieliby wykonać uszczelniające system podatkowy oprogramowanie.

Według Komorowskiego taki model działania nie tylko przyspieszy przygotowanie programu, lecz także wpłynie na jego funkcjonalność. – Przy pracy nad programem wykorzystujemy metodę agile. Polega ona na tym, że

otrzymujemy od administracji podatkowej informacje, w jaki sposób działają urzędnicy i jakich narzędzi potrzebują. Potem my to wykonujemy, a poszczególne kawałki programu konsultujemy z nimi na bieżąco, wprowadzając sugerowane zmiany i udogodnienia – tłumaczy Komorowski. Podkreśla, że działanie w takim modelu byłoby niemożliwe, gdyby trzeba było zamówić oprogramowanie z zewnątrz, a wykonawcę wyłonić na drodze przetargu.

Comiesięczna loteria

Ani Kociński, ani Komorowski nie chcą zdradzić, w jaki sposób nowe oprogramowanie będzie wyłapywać podatkowych przestępców, w szczególności tych oszukujących Skarb Państwa na karuzelach VAT-owskich. – Stosowane reguły są tajne – przyznaje prezes Aplikacji Krytycznych. – Poza tym my tworzymy jedynie program komputerowy. Jak będzie on wykorzystywany przez odpowiednie służby ministerstwa? One same zdecydują – dodaje Kociński.

Wiadomo jednak, że w walce z szarą strefą ma pomóc stworzenie Centralnego Rejestru Faktur i uruchomienie portalu Podatnik. – Na razie jeszcze nie ma decyzji, jakie grupy zostaną nim objęte, czy tylko przedsiębiorcy, a jeśli tak, to działający w jakich branżach – przyznaje Kociński i dodaje: – My jednak oddamy program, który będzie w stanie obsłużyć wszystkich podatników – zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorstwa. Docelowo zakładamy, że dzięki niemu za kilka lat to właśnie w Ministerstwie Finansów będzie znajdowała się cała księgowość przedsiębiorstw. To spowoduje, że kontrole skarbowe będą niepotrzebne.

Takie rozwiązania od kilku lat działają właśnie w Portugalii. Tam klienci firm z branży np. turystycznej czy budowlanej mogą sprawdzić, czy podmioty te odprowadzają podatek. – Podatnik może tam zalogować się do systemu i pozostawić informacje o usłudze, za którą zapłacił, wpisując np. NIP danej firmy. System sprawdza z kolei, czy to przedsiębiorstwo zarejestrowało fakturę lub rachunek, czy nie – wyjaśnia Komorowski. Przyznaje, że początkowo Portugalczycy bardzo niechętnie korzystali z tego systemu. Przełom nastąpił dopiero, gdy wprowadzono nagrody za wykrycie podatkowych przestępców. Każdy, kto odkrył nieuczciwe przedsiębiorstwo, otrzymuje do 15 proc. wartości nieodprowadzonego do budżetu podatku. Oprócz tego bierze udział w cotygodniowej i comiesięcznej loterii samochodowej. – To, jak będzie to wyglądało u nas, zależy od Ministerstwa Finansów. Naszym zadaniem jest przekazanie sprawnie działającego narzędzia – podkreśla Komorowski.

Efekt odstrasżający

Leszek Wiecech

prezes Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego

Z podsumowania pierwszego półrocza widać wyraźnie, że nastąpiło znaczne zwiększenie dynamiki sprzedaży paliw. Oceniamy, że w zasadniczym stopniu przyczyniły się do tego prace nad wprowadzeniem nowych rozwiązań prawnych, a także aktywność służb kontrolnych. Można mówić o efekcie odstrasżającym jeszcze przed wejściem wspomnianych regulacji w życie, ale trzeba też pamiętać, że w roku bieżącym ceny paliw sprzyjają zakupom, a duża aktywność tzw. niezależnych importerów w czerwcu świadczy o uzasadnionych obawach przed nowymi przepisami, które weszły w życie 1 sierpnia 2016 r